

MODELLFLYG sport

ORGAN
FÖR KSAK:s
MODELLFLYG-
KLUBBAR

NR 4 · AUGUSTI 1956

Sverige 4:a i lag i tävlingen för flygande vingar

Knut Andersson, Urban Månsson och Lennart Olsson reste till Holland för att studera och deltaga i den stora internationella tävlingen för flygande vingar i Terlet den 8—11 juni. Lennart Olsson rapporterar:

Vi kom till Terlet med våra nybörjarmodeller med avsikt att lära oss hur man bör bygga och flyga dessa för svenskarna så främmande flygplantyper. Det första vi fick se var några engelsmän, som höll på med att montera ihop sina giganter till vingar (mellan 3 och 6 m spännvidd). Vi höll nära på att mista lusten att ställa upp, när vi tänkte på våra små 1,5 m-modeller. Men när tyskarna och holländarna plockade fram mera mänskliga 2—2,5 m "vingar", vågade vi också göra sammalunda. Vi blev storligen förvånade över den välvilliga uppmärksamhet som ägnades våra plan. Man påstod bl. a. att de var synnerligen välbyggda.

På fredagskvällen såg vi trimningen av övriga nationers modeller och passade på att lära en del konster och knep. Lördagen kom med strålände väder och vi gick ut och trimmade och fick god hjälp av äldre holländska "ving"-flygare med stor erfarenhet. Mot eftermiddagen blåste det upp ganska kraftigt och när tävlingarna började var vindstyrkan 10—12 m/sek.

Första perioden fick vi svenskar starta på startplatsen för F- och G-klasserna, där det endast fanns en mycket kort bana på toppen av en kulle. Då det dessutom var en gan-

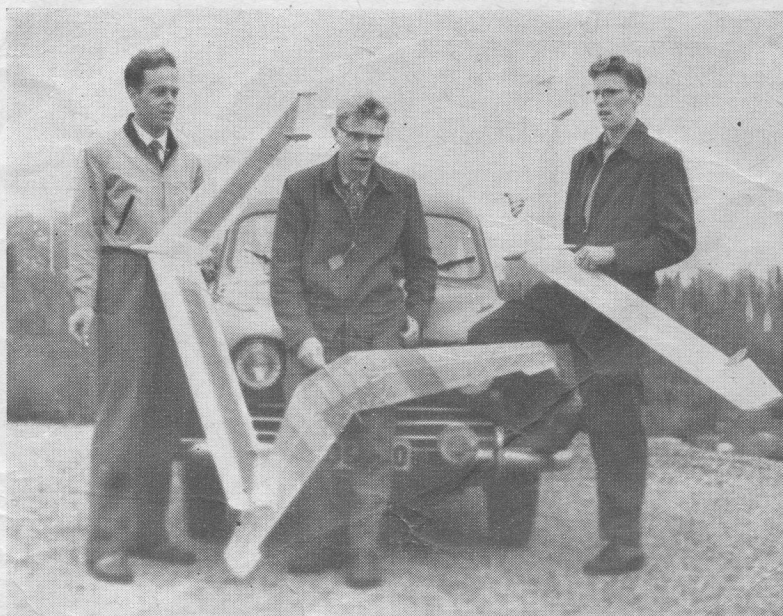
ska livlig publikrörelse blev det en svår pers för oss. Jag inledde med att dra min modell i backen två gånger i stark sidvind. 0 sek i första perioden! Efter detta beviljade tävlingsledaren en ny startplats och det gick sedan något bättre. När de två

perioderna på lördagen var över låg tysken Weber först med 303 sek. Den blivande segraren Smith låg 12:a, jag låg 14:e och Knut 16:e.

På lördagskvällen var det fest på önboet, det vill säga Terlets önbo "Termik-Bell". Bl. a. 3 tim. filmförvisning med filmer från Finten VM och Europa-Cup.

Söndagsmorgonen kom med tjock dimma, varför starterna uppsköts till middagstid, då det blev något bättre med svaga växlande vindar, svag termik och något dis.

Fr. v. Knut Andersson, Urban Månsson och Lennart Olsson med sina modeller på Terlet

Vi gjorde våra starter ganska bra, men engelsmannen Smith avslutade med två maxflygningar, Weber fick nersvep i 4:e starten och blev 3:a. Schweizaren Graaf lyckades också med två maxflygningar och blev därmed 2:a.

Under hela tävlingen studerade vi de övriga modellerna och vi har nu sammanställt våra undersökningar. De olika ländernas "vingar" var sinsemellan helt lika. Endast tyskar och holländare hade en något så när liknande stil. Dessa hade alla profiler i själva vingen lika. Denna avslutades med vanliga vingskivor. Utanför dessa hade ett par vingöron med neutral eller uppochnervänd vingprofil placerats och dessa var inställningsbara. Det är denna typ som vi kommer att gå in för. Engelsmännen hade den mera konservativa typen med skränkta vingar och alla profiler olika. De klarade sig bra i den svaga vinden och termiken under söndagen men sämre i den hårda blåsten under lördagen, då tyskarnas plan visade god stabilitet och flygförmåga. Allt detta gäller segelmodeller, som vi var mest intresserade av. Beträffande F- och G-modellerna syntes dessa vara rena spektaklet med mestadels avancerad flygning på programmet. Dock såg man en G-modell (varav det endast fanns tyska) som uppförde sig ganska normalt.

Nästa år kommer tävlingen att gå i England eftersom detta land vann lagtävlingen. Vi som var med i Holland kommer att gå hårt in för att då kunna ställa upp igen, men denna gång inte som nybörjare. Vi hop-

Svensk lagseger vid NM i Jämijärvi

Det blev svensk lagseger med två förstaplaceringar, en andra- och en tredjeplacering vid Nordiska Mästerskapen i Jämijärvi den 21 och 22 juli.

Hans Friis vann F-klassen på 889 sek. och Gunnar Kalén S-int på 743,5. I denna klass blev Gösta Nilsson trea på 575,1 sek. I G-int segrade E. Knudsen, Danmark, på fem maxflygningar och Rune Johansson blev tvåa med 896 sekunder — 4 sekunder från en maxserie.

Resultatet av lagtävlingen ser ut så här: 1. Sverige 2.208 sek. 2. Finland 1.860,4 sek. 3. Norge 1.226,5 sek.

pas även få med två svenskar till för att kunna ställa upp med fullt lag. I övriga länder ordnas varje år uttagningar för dessa inofficiella VM. Om det skulle visa sig uppstå ett intresse för denna utomordentligt intressanta pionjärgren av modellflyget här i Sverige är vi villiga att ordna uttagningstävlingar i Klippan nästa år.

Under midsommarhelgen hann vi med fyra tävlingar för flygande vingar på flygfältet i Klippan. Resultaten då kom nästan upp i klass med S-int-resultaten på våra vanliga svenska tävlingar. Efter tävlingen nåddes goda rekordtider i den fina termiken och svaga vinden. Således kunde jag följa min modell i 1 tim. 1 min. innan den försvann. Även Knut och Urban gjorde fina termikflygningar på 1/2-timmen ungefär.

Lennart Olsson

Resultat från International Flying Wingcontest, Terlet, Holland, 8—11 juni.

S-klass

1. F. Smith, England	550 sek.
2. W. Graaf, Schweiz	544 "
3. G. Weber, Tyskland	526 "
4. G. Gates, England	519 "
5. K. Donald, England	510 "
6. H. Gerken, Tyskland	508 "
7. L. Olsson, Sverige	438 "
8. H. Kron, Tyskland	433 "
9. P. Wilkins, England	433 "
10. W. Schönborn, Saar	414 "
11. I. Osborn, Holland	409 "
12. E. Graaf, Schweiz	402 "
13. G. Fiks, Holland	397 "
14. K. Andersson, Sverige	384 "
15. P. Schröder, Tyskland	357 "
16. G. ten Hagen, Holland	356 "
17. G. Cornelissen, Holland	330 "
18. H. Waldhauser, Saar	306 "
19. E. Struik, Holland	302 "
20. R. Way, England	279 "
21. W. Harig, Saar	275 "
22. U. Månsson, Sverige	255 "

F-klass

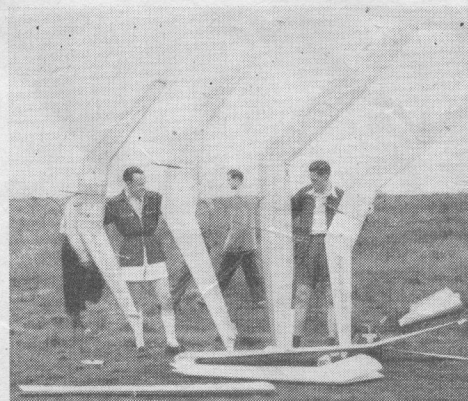
1. R. Zwilling, Tyskland	295 sek.
2. H. Kron, Tyskland	242 "
3. R. Schatz, Tyskland	206 "
4. A. Scheffer, Holland	109 "
5. W. Klinger, Tyskland	90 "

G-klass

1. D. Hermann, Tyskland	532 sek.
2. W. Schubert, Tyskland	503 "
3. U. Scherer, Tyskland	403 "
4. F. Seitz, Tyskland	398 "
5. H. Seidel, Tyskland	316 "

Lag

1. England	1.579 sek.
2. Tyskland	1.467 "
3. Holland	1.162 "
4. Sverige	1.077 "
5. Saar	995 "
6. Schweiz	946 "

Två engelsmän med de typiska stora "vingarna". Mannen till vänster flög proxy för segraren Smith. Den andra vingen från vänster gjorde två maxflygningar i slutet av tävlingen

De två schweizarna Graaf med sina linjerena modeller. Dessa "vingar" kunde ej trimmas med anfallsvinkel utan enbart genom förflyttning av tyngdpunkten

Lennart Olsson och Urban Månsson jämför sina små modeller med den engelska giganterna som hade en spännvidd av ca 5 meter. Den stora modellen flög underbart i lugnt väder, startade spikrakt och flög mycket långsamt med låg sjunkhastighet

Rune Johansson, Ragnar Åhman och Eskil Falk segrare i SM

Årets friflykts-SM gick den 17 juni på F 16:s fält i Uppsala. Arrangemangen sköttes av Enköpings och Uppsala flygklubbar under medverkan av F 16:s flygpöjkar. Tävlingsledare var Claes-Olov Hååg, Enköping.

Vädret var tämligen nyckfullt. En stor nackdel var de svåra ned-
svepen, som uppstått över banorna efter de föregående dagarnas regn. Termik fanns det och många modeller försvann ur sikte trots att arrangörerna bestod mc-ordonnanser med vars hjälp man kunde jaga modellerna.

K. A. Eriksson flög 888 sek. i klass S-int

Tysken Hacklinger är hittills den ende modellflygare som vid tävlingar med segelmodell enligt nya FAI-regeln kunnat få 5 maximitider noterade i protokollet. Vid Norrländska Sommarmästerskapen, som gick på Midlanda natten mellan 2-3 juni lyckades K. A. Eriksson, Långsele, prestera den smått fantastiska tiden 888 sekunder eller 12 sekunder från absoluta max.-tiden. Därmed slog Eriksson Rolf Hagels rekord noterat från 1955: 847 sek.

I tävlingen, som samlat 27 S-, 11 G- och 15 F-anmälningar samt 4 man i nybörjarklassen, imponerade för övrigt Helge Wannberg med en absolut maximiserie i G-klassen.

Tävlingen, som arrangerades av Bertil Westin, Härnösand, och K. A. Eriksson, Långsele, gav ett bestämt intryck av att norrlänningarna är utomordentligt starka i S- och G-klasserna, medan F-klassen trots lovvärda strödda insatser, inte riktigt lyckades imponera.

S-int

1. K. A. Eriksson, Långsele	888 sek.
2. And. Norén, Östersund	801 „
3. Gösta Nilsson, Östersund	748 „

G-int

1. H. Wannberg, Örnsk.-vik	900 sek.
2. J. O. Bergstedt, Skellefteå	676 „
3. C. Sundstedt, Örnsk.-vik	676 „

F-int

1. Olle Hellman, Långsele	494 sek.
2. Stig Lewin, Östersund	480 „
3. Ingvar Lif, Långsele	326 „

Några epokgörande nykonstruktioner kunde man inte se. Årsskiftet och de nya reglerna inväntas tydligen.

Årets svenske mästare i F-klassen blev Eskil Falk, Göteborg, som visade stor skicklighet. Ragnar Åhman, Norrköping, erövrade tack vare säkerhet titeln i G-int för andra året i följd. Termik-Johan gjorde skäl för sitt smeknamn genom härliga flygningar, som ledde till titeln i S-int. Gunnar Kalén hade dock lett tävlingen t. o. m. 4:e perioden (4 max-flygningar) men råkade tyvärr ut för något mystiskt i sista starten.

RESULTAT:

S-int

1. R. Johansson, Norrköping	819
2. R. Hagel, Malmö	810
3. A. Håkansson, Malmö	784
4. J. E. Thyrén, Göteborg	739
5. G. Kalén, Norrköping	720
6. O. Sandahl, Nynäshamn	637
7. O. Svensson, Nynäshamn	611
8. P. Nilsson, Göteborg	581
9. N. Nässén, Östersund	577
10. L. Gustafsson, Norrköping	558

G-int

1. R. Åhman, Norrköping	861
2. L. Pettersson, Norrköping	847
3. R. Johansson, Norrköping	830
4. C. Moberg, Göteborg	819
5. A. Ågren, Örebro	807
6. B. Lindahl, Värnamo	799
7. M. Blomquist, Göteborg	750
8. R. Haag, Norrköping	720
9. S. Knöös, Malmö	720
10. L. Tysklind, Enköping	710

F-int

1. E. Falk, Göteborg	858
2. S. Gustafsson, Norrköping	797
3. R. Olsson, Norrköping	783
4. R. Hagel, Malmö	779
5. H. Friis, Norrköping	720
6. C. E. Aunér, Norrköping	717
7. A. Karlsson, Linköping	697
8. B. Westin, Härnösand	655
9. J. O. Skoog, Norrköping	653
10. I. E. Larsson, Uppsala	604

Lag

1. Gamen, Norrköping, Lag 1	2316
2. Aeroklubben, Göteborg, Lag 1	2189
3. Gamen, Norrköping, Lag 3	2082
4. Gamen, Norrköping, Lag 2	2061
5. Örebro, Scoutkår, Lag 1	1735

Anders Edlén

etta och tvåa

i skalatävlingen

Anders Edlén blev både etta och tvåa i Flygrevyns och Mfk Nimbus tävling för friflygande skalamodeller på Skarpnäck den 10 juni. Denna tävling, som egentligen skulle ha gått den 3 juni, men måste uppskjutas en vecka på grund av dåligt väder, samlade 20 deltagare med inte mindre än 14 olika typer av flygplan. Anders Edléns segrarplan var en Fairey Swordfish (totalpoäng 147) och hans andra modell en R.E. 8 (totalpoäng 137). Tredjeplaceringen delades av Måns Hagberg och Holger Uppgård med Piper Super Cruiser (totalpoäng 136). På fjärde plats kom John Hagedahl med Thulin typ K (129) och på femte plats Per-Olof Östrand med J1 Phoenix (125).

Höstens skalatävling går på Skarpnäck den 16 sept. Se nästa sida.

FLYGANDE VINGE VANN radiostyrningen i Belgien

Bland 18 tävlande i monokontrollklassen vann schweizaren Bickel överlägset och sensationellt med en flygande vinge. Modellen var utomordentligt stabil i det lugna lördagsvädet, men visade sig mera svårflugan i det byiga väder som söndagen kunde bjuda RC-specialisterna från Belgien, England, Frankrike, Holland, Schweiz, Sverige och Tyskland.

I multikontrollklassen segrade belgaren Gobeaux. Tysken Stegmaier presterade också en grann flygning, dock inte av samma klass som han tidigare visat prov på.

I segelmodellklassen belade schweizarna de tre främsta platserna med Klauser som segrare.

Flerrörsmottagare med hårdror dominerade i monokontrollklassen. Brunenkant använde hick-hack, övriga toppmän använde pulssystemet. Praktiskt taget alla mottagare var av egen konstruktion.

Monokontrollklass:

1. Bickel, Schweiz	587
2. Setz, Schweiz	429
3. Brunenkant, Tyskland	381
8. Berglund, Sverige	286

Multikontrollklass:

1. Gobeaux, Belgien	1703
2. Stegmaier, Tyskland	1098
3. Hemsley, England	778

Femton nationer, sextio modellflygare deltar i Wakefieldtävlingen i Höganäs

Årets VM för gummimotormodeller arrangeras av KSAK på FAI:s uppdrag och går den 17—20 augusti på KSAK-ordförandens, direktör P. Ed. Gummeson, eget flygfält i Höganäs.

Fredagen den 17 är ankomsttag, lördagen den 18 har anslagits till mätning av modellerna, söndagen den 19 går själva tävlingen och måndagen den 20 är uppbrottsdag. På lördagseftermiddagen visar Höganäsbolaget gruvanläggningarna, senare anordnas en bad- och sightseeingresa och på söndagen bjuder direktör Gummeson de tävlande på prisutdelningsmiddag med dans (!)

Förläggningen och utspisningen har ordnats så att allt ligger praktiskt taget i anslutning till fältet. Flygvapnet, närmast F 5, har lovat förläggningsutrustning till Erik Ruuths-skolan, där deltagare, proxyflygare och funktionärer kommer att bo. Måltiderna serveras på Stadshotellet, där också den centrala tävlingsexpeditionen är förlagd.

Svenska och utländska gäster bor på Grand Hotell Mölle, som reserverats för detta ändamål. Där kostar förläggningen 10:— per bädd i huvudbyggnaden och 8:— per bädd i annexet. Besökande kan i mån av plats få äta på Stadshotellet tillsammans med de tävlande.

Tävlingen är öppen för publik. Fri entré.

Funktionärer

KSAK har inbjudit kvalificerade svenska modellflygare att tjänstgöra som funktionärer. De får själva ta sig till och från Höganäs men KSAK svarar för deras måltider och förläggning under tjänstgöringen.

Ett relativt stort antal proxyflygare kommer att tas i anspråk. Deras uppgift är att flyga sådana modeller som skickas till Sverige utan "piloter".

Väder och vind

kan man knappast säga något om så här långt i förväg. Vi har emellertid tillgång till både civil och militär statistik och det finns stora chanser att vi får bläsigt väder från WSW. Augusti är ju en regnräk månad, men vi får väl hoppas att solen lyser över

tävlingen. Höganäs stad har lovat allmän flaggning och detta skall säkert bidra till att skapa trivsel kring sommarens största modellflyghändelse på våra breddgrader.

Deltagarefrekvens

Med ledning av hittills inkomna uppgifter skulle tävlingen siffermässigt få ungefär följande omfattning:

Nationer 13—15. Tävlande: 52—60, därav proxyflygare 19—27. Funktionärer: 40—45 personer.

Deltagare

Tyskland: Lagledare: Günther Maibaum. Tävlande: Klaus Hertsch, Josef Altmann, Hans Dörmann, Bruno Heidmüller.

Argentina: Har sent omsider talat om att de vill vara med, men har inte sett till den officiella inbjudan som KSAK den 8 juni skickade till landets FAI-anslutna aeroklubb.

Canada: Tävlande: Robert Gordon, Kenneth Groves, Frank Loates, Donald Mackenzie. (Samtliga modeller skall flygas proxy.)

Danmark: Tävlande: Niels Wagner Sörensen (tillika lagledare), Erik Knudsen, Erik Nienstedt och Karl-Erik Widell.

USA: Gilbert Coughlin tävlar och tjänstgör som lagledare. De tre övriga modellerna skall flygas proxy: Jerry Kolb, Cliff Montplaisir, Herbert Kothe. Montplaisir har redan i förväg gjort upp med Arne Blomgren som skall flyga hans modell och Kothe har avtalat med Anders Håkansson, som i år inte fick vara med i svenska laget. Anders är väl

trots allt en av våra allra bästa toppmän. Det skall bli mycket intressant att se vad han kan åstadkomma med Kothes utmärkta modeller!

Finland: Reino Hyvärinen, Esko Hämmäläinen, Seppo Nurminen och Seppo Takko.

Frankrike: Kommer eventuellt att anmäla ett lag. Inbjudan från KSAK har reklamerats.

England: R. Copland leder laget, som består av G. J. Lefever, bröderna John och Hugh O'Donnell och H. W. Revell.

(A. F. Houlberg, president i modellflygkommissionen kommer samt C. S. Rushbrooke, utgivaren av Aeromodeller.)

Italien: Carlo Tione, lagledare har med sig Allesandre Alinari, Giovanni Cassi, Guido Fea och Vincenzo Scardicchio.

Nya Zeeland: skickar fyra proxymodeller: A. Long, B. Rooths, R. Wong, A. Mackaulay.

Nederländerna: Lagledare: J. L. Asselbergs. Tävlande: Louis Bausch, Cornelis Burger, Rudolf Heesemans, Johan Smolders. Dessutom kommer Juste van Hattum från modellflygkommissionen.

Sverige: Ragnar Ahman, Lennart Pettersson, Roger Haag och Stellan Knöös, samtliga uttagna i Norrköping.

Tjeckoslovakien: Lagledare: Jaromir Schindler. Tävlande: Radoslav Cizek, Jan Hemola, Ladislav Lifka, Vlastimir Popelar.

Israel sänder en man, Mosche Sultan.

Ryssland har anmält fullt lag men inte några som helst detaljer har sipprat igenom den berömda ridån. Om dom ställer upp blir det ganska sensationellt, eftersom de hittills endast deltagit som observatörer.

Guatemala: En man kommer och tävlar själv. Han har med övriga modeller i bagaget.

Inbjudan till tävling för friflygande skalamodeller 16 sept.

Flygrevyn och Mfk Nimbus inbjuder härmed till årets tävling för friflygande skalamodeller på Skarpnäck söndagen den 16 september kl. 10.00. Tävlingen går om B. Beckmans & C:s Vandringspris, uppsatt 1954, i vilket Måns Hagberg har två in-teckningar.

Tävlingen går efter de modifierade regler som publicerades i Flygrevyns majnummer i år.

Varje deltagare får ställa upp med obegränsat antal modeller, men får endast pris för sin bäst placerade modell.

Anmälan med uppgift om deltagande flygplantyp(er) görs på vidstående kupong (eller avskrift av kupongen) och sänds till Flygrevyn, Box 3063, Stockholm 3, senast onsdagen den 12 september.

TILL FLYGREVYN · BOX 3063 · STOCKHOLM 3

Jag anmäler mig härmed till den av Flygrevyn och Mfk Nimbus arrangerade tävlingen för friflygande skalamodeller på Skarpnäck 16 sept.

Jag deltar med följande modeller:

Namn: .....

Bostad: .....

Postadress: .....

Anmälan skall vara Flygrevyn tillhanda senast den 12 september 1956